

N.10

R O K V

PAŹDZIERNIK

1 9 3 8

KOMUNIKAT

S A R P.

ORGAN STOWARZYSZENIA

ARCHITEKTÓW R. P.

WARSZAWA, UL. WSPÓLNA 36 m. 3, TELEFON 8.52-12

T R E Ś Ć N U M E R U:

SPRAWOZDANIA I KOMUNIKATY

N O R M Y W Y N A G R O D Z E Ń,

S. A. R. P. A W Y B O R Y,

RADA S. A. R. P., ODDZIAŁY S. A. R. P.

WODOCHRON SZCZELNIKI DO DACHÓW PEASKICH TARASÓW

Galicyskie Tow. Naftowe GALICJA S.A.
Centrala Handlowa: LWÓW, UL. KOŚCIUSZKI 8
Własne oddziały sprzedaży i przedstawicielstwa w całym kraju.

OKUCIA NOWOCZESNE

Bracia LUBERT

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, ZŁOTA 34

TELEFONY: 690-10, 647-35, 528-66

PŁYTY BUDOWLANE „MASTEWAŁ”

NIEPALNE, CIEPŁOCHRONNE. TŁUMIĄCE DŹWIĘKI. NIEWRAŻLIWE NA WIŁGOĆ. IDEALNY
MATERIAŁ NA ŚCIANY DZIAŁOWE, IZOLACJE ŚCIAN I STROPÓW, GARAŻE I HANGARY
WYTWORNIĄ I SPRZEDAŻ **Inż. J. Bartoszewski i W. Balcer** WARSZAWA
Kredytowa 16 Tel. 690-41

Inżynier JAN WEBER

BUDOWLANA SPÓŁKA AKCYJNA
Warszawa, Świątokrzyska 20, tel. 2 17-32 | 2-51-38

Fabryka w Warszawie: ul. Kopińska 25, tel. 9.93-59

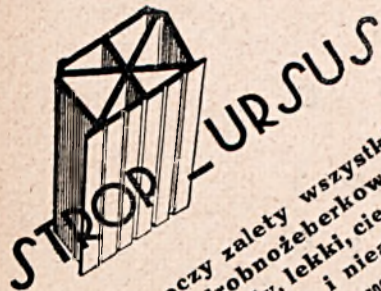
MORAWICA
SZEWCE

BOLECHOWICE
BARWINEK

ZAGÓRZE

OŁOWIANKA
ZELEJOWA

ZYGMUNTÓWKA
DĘBNIK

Jednoży zalety wszystkich stro-
pów drobnożebkowych, jest
tani, trwały, lekki, ciepły, łatwy
w wykonaniu i nieakustyczny
Obliczenia statystyczne i prospekty na żądanie
Inż. arch. L. KARIO
Warszawa, Złota 28
telefon 502-20
tel. 716-08

KONKURS POWSZECHNY Nr. 109

na projekt gmachu K.K.O. w Radomiu
ogłasza na zlecenie K.K.O. w Radomiu
Stow. Architektów Rzplitej Polskiej

Termin składania prac
15 — grudnia 1938 roku.

Termin nadsyłania zapytań
15 — listopada 1938 r.

**Nagrody: I — zł. 1,500.— II — zł.
1,000.— III — zł. 500.— oraz dwa zaku-
py po zł. 200.—.**

Program i warunki konkursu otrzymać
można po zł. 3 — od dnia 21 października
1938 r. w K. K. O. w Radomiu.

Sekretarz konkursu

inż. arch. Natalia Borowska

„T. O. B.”

TOWARZYSTWO

OSUSZANIA BUDYNKÓW

Repr. E. CZAJEWICZ
budowniocy

Warszawa, Nowogrodzka 34
tel. 991.33

MARMURY KIELECKIE

piaskowce, granity, bazalty, alabastry, marmury zagraniczne

Fabryka w Kielcach: ul. 3-go Maja 26, tel. 10-01

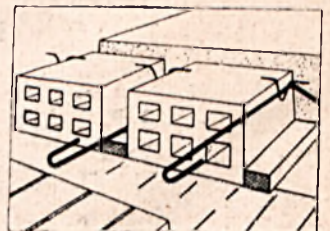
Polski Patentowany STROP

SYSTEMU

S. STOBIECKIEGO

„PRIMAPOL”

**NAJPROSZY—
NAJTAŃSZY—
lekki i nieakustyczny**

Prospekty, Kalkulacje i obliczenia statyczne —
NA ŻĄDANIE

J. i Z. STOBIECCY — Warszawa

UL. HOŻA Nr. 19 m. 12 — Tel. 9-38 81

Godziny 17 — 19 wieoz.

Ś. P.

Z B I G N I E W GIERSZEWSKI

architekt

zginął śmiercią tragiczną dnia 29 września 1938
roku we własnej pracowni.

Zgroza i bezsens tej śmierci są tak wielkie, że trudno jest objąć myślą, niepodobna dostatecznie odczuć. Opanowuje nas zwątpienie, wiara w człowieka jest zachwiana. Ludzie umierają z chorób, od wypadków, wreszcie nawet — z porywu czyjegoś gniewu. Ale tak?

Jesteśmy oszołomieni. Nielatwo zebrać myśli i pogodziwszy się z faktem tej śmierci pisać o Nim.

Zbyszek był jednym z tych, którzy niemal zaraz po wstąpieniu na Wydział wrastają w zawód a w pracy architekta widzą główny cel swego życia. Od początku równolegle ze studiami pracuje w biurach architektonicznych i przy budowach, tak iż w chwili otrzymania dyplomu jest już odrazu pełnowartościowym architektem świadomym swoich zadań i obowiązków.

W ciągu pierwszych lat oddaje się pracy zawodowej w różnych kierunkach: w biurach starszych kolegów opracowuje szczegóły architektoniczne, wspólnie z rówieśnikami staje do konkursów (zakup w konkursie na domy mieszkalne M. R. P. r. 1929), po dyplomie czas pewien pracuje w urbanistyce (samodzielnie opracowany plan zabudowania Bystrej Ślą-

skiej), wreszcie współpracując z kolegą Pioskim opracowuje projekt i kieruje budową domu „Polska Rob.” na Kamiennej Górze w Gdyni.

I oto w tej pracy odnajduje siebie. Odtąd poświęca się przede wszystkim realizacji. W przeciągu paru lat staje się jednym z najlepszych fachowców w dziedzinie wykonawstwa. Rozwijają się jego szczególne, zwłaszcza w naszych stosunkach, zalety: pracowitość, dokładność, zdolności organizacyjne, trzeźwy sąd; uczciwość jego jest bez kompromisu. Szczęśliwie umie połączyć swe wymagania od ludzi z pogodą i wyrozumiałością. Nie było człowieka, który nie wspominałby go serdecznie za jego, tak bardzo ludzką, dobroć. Robotnicy, przedsiębiorcy, koledzy.

A jednak.

Nie dano mu dokończyć ostatniej pracy. Kilka tygodni dzieliło go od ukończenia budowy na Grójeckiej. W trzy dni po jego zgonie zdjęto rusztowania z elewacji.

S. T.

II 35.R

KOMUNIKAT SARP

ORGAN STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW R.P.
WYCHODZI W PIERWSZEJ POŁOWIE KAŻDEGO MIESIĄCA
WARSZAWA, ul. WSPÓLNA 36 m. 3 • TELEFON 8.52-12

R O K V
PAŹDZIERNIK
1 9 3 8

N.10

I. SPRAWOZDANIA I KOMUNIKATY

RADA S.A.R.P.

Dnia 17.X.1938 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezesa Zarządu Głównego S.A.R.P. p. Prof. Szyszko - Bohusza Adolfa zebranie konstytucyjne nowo wybranej Rady S.A.R.P.

W posiedzeniu Rady wzięli udział:

RADA:

1. Adamski Wincenty,
2. Dietz d'Arma Leon,
3. Jakimowicz Konstanty,
4. Król Aleksander,
5. Mąceński Zdzisław.

ODDZIAŁY:

6. Żórawski Juliusz — Oddział w Warszawie,
7. Murczyński Stanisław — Oddział w Warszawie,
8. Piotrowski Stanisław — Oddział w Lublinie,
9. Klonowski Stanisław — Oddział w Toruniu,
10. Tymiński Kazimierz — Oddział w Kielcach,

11. Sachse Frydolin — Oddział w Krakowie,
12. Skibniewski Stanisław — Oddział w Poznaniu,
13. Rzepecki Zbigniew — Oddział w Katowicach,
14. Prochaska Włodzimierz — Oddział w Gdyni.

ZARZĄD GŁ.:

15. Szyszko - Bohusz Adolf Prezes i Przewodniczący Rady,
16. Tołłoczko Kazimierz,
17. Gergovich Stanisław,
18. Szperling Jan,
19. Nowakowski Tadeusz,
20. Dzięgielewski Tadeusz,
21. Poliński Jan,
22. Gravier Alfons,
23. Saska Wacława,
24. Kuzma Mieczysław.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu posiedzenia Rady z dnia 14.III.1938 r. wybrano Wiceprzewodniczącym Rady kol. Jakimowicza K. i Sekretarzem kol. Adamskiego W.

Następnie po zaznajomieniu się z paragrafami 41, 42, 43 Statutu dotyczącymi Rady, oraz odczytaniu Regulaminu, postanowiono na wniosek Przewodniczącego podać je na piśmie do wiadomości nieobecnym członkom Rady.

Dalej poparto stanowisko Zarządu Głównego w sprawie zgłoszenia na Międzynarodowy Kongres Architektów w New-Yorku (C.P.I.A.), referatu o „campanistycę“. Jako kandydatów na Kongres wysunięto kandydatury kol. Niemojewskiego z Warszawy i kol. Smidtkiego z Radomia.

Dalej wywiązała się ożywiona dyskusja na temat „Komunikatu SARP“ i „Architektury i Budownictwa“. Po udzieleniu wyjaśnień w tej sprawie przez Vice-prezesa Zarządu Głównego kol. Tołłoczkę i obecnego Redaktora „Komunikatu SARP“ kol. Polińskiego, Rada wypowiedziała się za ścisłym przestrzeganiem terminów ukazywania się wydawnictw, oraz zachowania obecnego podziału na dwa pisma o specjalnym charakterze.

W dalszym toku obrad Prezes Oddziału Warszawskiego kol. Żórawski poruszył zagadnienie opracowania rodzimej architektury polskiej

przy użyciu wszystkich nowoczesnych środków.

Na temat przemówienia kol. Żórawskiego wywiązała się ożywiona dyskusja, która znajdzie swój wyraz na łamach prasy architektonicznej.

Rada zaakceptowała stanowisko Zarządu Głównego w sprawie wyborów i nominacji do Senatu i ciał samorządowych.

Kol. Piotrowski poruszył aktualne zagadnienie obsadzenia prowincjonalnych placówek architektonicznych przez młodych architektów.

Kol. Prochaska poruszył sprawę wprowadzenia w życie uchwał Zjazdu Delegatów dotyczących t. zw. „paragrafu aryjskiego“, na co uzyskał wyjaśnienie kol. Tołłoczki, że poprawki statutowe zatwierdza obecnie Komisariat Rządu.

W dyskusji nad sprawą walki o izby architektoniczne biorą udział kol. kol.: Rzepecki, Prochaska, Tołłoczko, Poliński.

Kol. major Król porusza sprawę budowy „Domu Architekta“ i powołuje się na dodatni przykład budowy „Domu Inżyniera“ w Gdyni.

Kol. Tołłoczko przypomina przedstawicielom Oddziałów sprawę zbiórki na F. O. N.

ZARZĄD GŁÓWNY

S.A.R.P., A WYBORY

W związku ze zbliżającym się terminem wyborów do samorządu terytorialnego Zarząd Główny S.A.R.P. powołał Komisję Wyborczą, która zajmie się przeprowadzeniem na listy kandydatów stowarzyszonych inżynierów architektów. Stanowisko Zarządu poparte jest opinią Rady S.A.R.P., która wychodzi z założenia, że liczny udział architektów w samorządzie przyczyni się do należytego uwzględnie-

nia w rozbudowie miast polskich postulatów architektonicznych.

SPRAWA PLASTYCZNEGO UKSZTAŁTOWANIA CZĘSTOCHOWY

W związku z akcją Oddziału Częstochowskiego S. A. R. P.-u Zarząd Główny wystosował list do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, który przytaczamy poniżej:

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
W W a r s z a w i e

Wspólna 36 m. 3

7.X.1938 r.,

Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej S. A. R. P. zwraca się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z uprzejmą prośbą o rozpatrzenie sprawy dotyczącej rozwiązania architektoniczno-urbanistycznego fragmentu Al. Najświętszej Marii Panny w Częstochowie.

Oddział nasz w Częstochowie powiadomił Zarząd Główny S. A. R. P., że starania Oddziału nad właściwym ukształtowaniem placu oraz przebudowy dawnej cerkwi w myśl postulatów zawartych w protokole konferencji w dn. 22 września 1937 r. (odpis protokołu w załączeniu) nie mają być uwzględnione i re-

alizacja kościoła nastąpić ma według projektu inż. arch. Gawlika.

Zarząd Główny zapoznawszy się z całokształtem materiału dotyczącego powyższej sprawy, podzieliła całkowicie stanowisko Zarządu Częstochowskiego Oddziału S.A.R.P., opublikowane w „Gońcu Częstochowskim” z dn. 18 września 1938 roku (egzemplarz załączamy), jak i konferencji z dnia 22.IX.1937 r., jako wyraz opinii fachowców w tej sprawie.

Uważamy za swój obowiązek społeczny czuwania nad właściwym kształtowaniem obiektów architektonicznych, zwracamy się do Ministerstwa o wszechstronne rozpatrzenie sprawy powyższej i przyjęcie pod uwagę opinii fachowców.

Prosimy przeto usilnie, aby decyzja Ministerstwa, zaspakajająca słuszne interesy Kościoła Katolickiego, nie pominała jednak uzasadnionych względów dobra publicznego.

SEKRETARZ GENERALNY:

(—) Inż. arch. Cz. Dmochowski

WICEPREZES

(—) Inż. arch. K. TOŁŁOCZKO

O OBRONĘ TYTUŁU „ARCHITEKT“

Poniżej przytaczamy odpis pisma Pana Ministra Sprawiedliwości do wszystkich Prokuratorów Sądów Apelacyjnych, przesłany nam przez

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, w sprawie ochrony tytułu „architekt“.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Nr. N. P. 2171 38

W sprawie ochrony tytułu „architekt“

Warszawa, dnia 12 października 1938 roku

Odpis

Do

Pana Prokuratora Sądu Apelacyjnego
(wszystkich)

Według uzyskanych przez zemnie wiadomości—nie wszystkie Sądy i Prokuratury udzielają tytułowi „architekt” należytej mu ochrony i z tego powodu w sprawach o bezprawne używanie tego tytułu zapadają niekiedy wyroki uniewinniające, co niewątpliwie przyczynia się do rozszerzania się—ze szkodą dla porządku prawnego—bezprawnego używania tego tytułu.

Wobec powyższego komunikuję Panu Prokuratorowi, co następuje:

Przestępstwa z art. 26 prawa o wykroczeniach należą — jak to wynika z tytułu rozdziału II prawa o wykroczeniach — do kategorii wykroczeń przeciwko porządkowi publicznemu, wobec czego sankcja karna z powyższego artykułu zwraca się przeciw temu, kto bezprawnie korzysta z wymienionych w tymże przepisie uprawnień, jeżeli uprawnienia te zostały ustanowione w interesie publicznym, co nastąpić może tylko w drodze należycie ogłoszonej normy prawa przedmiotowego.

Omawianym przepisem ochroniony jest więc nie każdy tytuł; nie jest np. chroniony tytuł wogóle nieprzewidziany przez normy prawa przedmiotowego, natomiast podpada pod ten przepis—bezprawne noszenie wszelkich tytułów, przeznaczonych przez normy prawa przedmiotowego pewnym osobom lub grupom osób, odpowiadającym takim, czy innym ustawowym warunkom. Kto taki tytuł bezprawnie sobie przywłaszcza, godzi oczywiście w porządek publiczny, w którego interesie tytuły takie ustanowiono.

Jeśli chodzi o tytuł „architekt”, to w myśl art. 369 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16.II.1928 r. o prawie budowlanym i zabudowie osiedli (Dz.U.R.P. z 1928r. poz.202) w brzmieniu ustawy z dn.14.VII.1936 r. (Dz.U.R.P. z 1936 r. poz.405) służy on tylko niektórym osobom, przy czym z przepisów tego artykułu wynika, że uzyskanie tego tytułu musiało być poprzedzone ukończeniem niektórych szkół akademickich w b. państwie rosyjskim. Używanie więc tego tytułu przez osoby, które nie nabyły go w rozumieniu powołanego wyżej art. 369 stanowi niewątpliwie wykroczenie przewidziane w art. 26 pr. o wyk.

Ponadto podkreślam, że wogóle wszelkie tytuły nabyte na podstawie ustaw b. państw zaborczych korzystają z ochrony art.26 pr.o wyk., nawet jeśli odnośne ustawy przestały obowiązywać, dopóki tylko trwają skutki prawne zrodzone przez ustawę, t. zn. dopóki istnieją lub mogą istnieć ludzie, którzy na podstawie tych ustaw prawo do noszenia odnośnego tytułu nabyli i tytuł ten prawnie noszą. Utrata mocy obowiązującej przez ustawę bynajmniej nie przekreśla skutków prawnych, jakie ta ustawa stworzyła, chyba, że skutki te zostały uchwalone przez wyraźny przepis nowej ustawy. Utrata mocy obowiązującej przez ustawę, która pewien tytuł ustanowiła, oznacza to jedynie, że od chwili uchylecia tej ustawy nikt więcej na jej podstawie tytułu nabyć nie może, nie oznacza jednak wcale, że osoby, które na tej podstawie tytuł prawnie nabyły, tytuł ten automatycznie tracą, chyba, że przepis nowej ustawy wyraźnie im odbiera prawo do nabytego tytułu.

Co się zaś tyczy łącznego używania nie przysługującego tytułu „architekt” z przysługującym tytułem „budowniczy”, to nie ma podstawy do traktowania wyrazu „architekt” jako bliższego określenia innego tytułu, skoro ustawa uznaje ten tytuł za samodzielny tytuł zawodowy. Okoliczność, że do tytułu chronionego przez ustawę (architekt) dodaje się jakiegokolwiek uzupełnienie, bynajmniej nie wyłącza karalności czynu. Rano legia art. 26 pr. o wyk, polega bowiem z jednej strony na ochronie interesów osób, którym tytuł prawnie przysługuje, z drugiej strony na ochronie publiczności przed wprowadzeniem jej w błąd, co do kwalifikacji i uprawnień osób, posługujących się określonym tytułem. Rzecz prosta, że dodanie do przysługującego tytułu „budowniczy” nie przysługującego tytułu „architekt”—godzi w wyżej wymienione interesy, chronione w imię porządku publicznego.

W związku z powyższem proszę Pana Prokuratora o wydanie podległym prokuratorom zarządzeń, zmierzających do zakłádania kasacji od uniewinniających wyroków w tego rodzaju sprawach.

Za zgodność

(—) podpis

Kancelaria

Nadzoru Prokuratorowskiego

przy Ministrze Sprawiedliwości

(—) Grabowski

M I N I S T E R

SĄD FACHOWY SARP

Dnia 24.X.1938 r. odbyło się konstytucyjne zebranie Sądu Fachowego S.A.R.P., na który Sąd Fachowy ukonstytuował się jak następuje:

Przewodniczący: kol. Paprocki Adam, Sekretarz kol. Trzciński Gustaw, Zastępca sekretarza kol. Wieczorkiewicz Władysław, Członkowie: kol. kol. Bojemski Aleksander, Kuncewicz Adam, Najman Jan, Wąsowicz Henryk, Zandfos Tadeusz.

ODDZIAŁ WARSZAWSKI

Zarząd Oddziału Warszawskiego SARP'u po ukonstytuowaniu się i przeprowadzeniu podziału prac zajął się szeregiem zagadnień natury ogólniejszej.

A więc przede wszystkim zainicjowana została sprawa cyklu odczytów i referatów, dotyczących zagadnień architektury polskiej i konieczności wyzwolenia się i oczyszczenia z różnych naleciałości, obcych jej charakterowi, oraz pogłębienia studiów nad jej naturalnymi zadaniami.

Jeden z takich odczytów będzie związany z twórczością ś. p. profesora Noakowskiego, którego dziesięcioletnią rocznicę śmierci obchodzimy w tym roku.

Uznano również za bardzo pożądane urządzenie dyskusyj łącznie z przedstawicielami całego świata artystycznego. Wybrana w tym celu Komisja już prace swe zapoczątkowała.

W dążeniu do podniesienia ogólnego poziomu kulturalnego życia architektów Zarząd Oddziału Warszawskiego SARP'u łącznie ze sprawą tych odczytów zajął się też akcją ożywienia życia towarzyskiego swych członków.

Wychodząc z założenia, że architekt, którego zakres działalności i wpływów w społeczeństwie jest i być winien bardzo rozległy, nie może zasklepiać się w pracy, dotyczącej li tylko jego fachu pod względem technicznym, czy artystycznym, lecz musi dążyć do jak najbardziej wszechstronnego wzbogacenia swych kulturalnych wiadomości i do jak najbardziej wysokiego podniesienia i rozwoju swych zdolności wyczuwania sztuki w jak najszerszym jej zrozumieniu, Zarząd Oddziału Warszawskiego postanowił na zebraniach towarzyskich organizować imprezy artystyczne z dziedziny nie tylko sztuki plastycznej, ale i muzyki, poezji i literatury.

Łączenie się członków Oddziału w imię takich wytycznych przyczyni się może do łatwiejszego znalezienia tych subtelnych nici i więzów kulturalnych, które przewijać się winny w pracach i twórczości każdego architekta - polaka.

O D D Z I A Ł Y S. A. R. P.

ADRESY

1. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Częstochowie, Zgody 11, Inż. arch. I. Wieczorkowa.

2. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Gdyni, Kwiatkowskiego 9 m. 12.

3. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Katowicach, Wierzbowa 10.

4. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Kielcach, Zarząd Miejski, Wydział Techn., Jerzy Król.

5. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Krakowie, Krupnicza 19, Inż. arch. S. Świeszowski.

6. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Lwowie, Akademicka 17, Gmach Izby Przem. Handl.

7. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Łodzi, Piotrowska 102.

8. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Łucku, Województwo, Wydział Budowlany, Inż. arch. Jan Siemiątkowski.

9. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Poznaniu, Belwederska Nr 37, Inż. arch. J. Zbijewski.

10. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Toruniu, Urząd Wojewódzki, Wydz. Komunikacyjno - Budowlany, Inż. arch. Fr. Wojciechowski.

11. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Warszawie, Wspólna 36.

12. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Wilnie, Urząd Wojewódzki, Inż. arch. T. Jasiński.

13. Oddział Stowarzyszenia Architektów R. P. w Lublinie, Długosza 2, Szkoła Budownictwa, Inż. arch. K. Barszczewski.

KOMISJA NORM WYNAGRODZEŃ

Komisja Norm Wynagrodzeń, Metody Pracy Architektonicznej i Etyki Zawodowej podaje do wiadomości Kolegów przedruk „Wytycznych Ministerstwa Spraw Wojskowych w sprawie powierzania inżynierom i architektom z poza składu osobowego budownictwa wojskowego, wykonania projektów i sprawowania nadzoru budowlanego przy robotach budowlanych, oraz norm wynagrodzeń za projekty za nadzór przy nowych budowlach, przy budowach i nadbudowach, budowie dróg, strzelnic i czynności rzeczoznawców“.

Ministerstwo Spraw Wojskowych przy opra-

cowywaniu „Wytycznych“ uwzględniło zasadnicze dezyderaty S. A. R. P.-u co do tabeli wynagrodzeń, objaśnienia do stosowania norm, oraz co do współpracy architekta z innymi inżynierami itd.

Wobec zamiaru przyjęcia tych norm przez szereg Instytucyj Państwowych, Komisja Norm Wynagrodzeń prosi Oddziały S. A. R. P. oraz poszczególnych Kolegów o wypowiedzenie się najpóźniej do dn. 15 lutego 1939 r. — czy normy te wraz z objaśnieniami ich stosowania, mogą być przyjęte również i w praktyce prywatnej a jeżeli nie, to z jakimi zmianami lub uzupełnieniami.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

DEPARTAMENT BUDOWNICTWA

Nr. 8200 - Insp. Bud. 38

WARSZAWA 2. III. 1938 r.

WYTYCZNE

w sprawie powierzenia inżynierom i architektom z poza składu osobowego budownictwa wojskowego, wykonania projektów i sprawowania nadzoru budowlanego przy robotach budowlanych, oraz normy wynagrodzeń za projekty i nadzór przy nowych budowlach, przy budowach i nadbudowach, budowie dróg, strzelnic i czynności rzeczoznawców.

I.

§ 1. Czynności wstępne

(Dane, które powinny być dostarczone projektantowi, ustnie lub pisemnie, przy zamówieniu projektu, t. j. program budowli).

1) Nazwa miejscowości, gdzie budynek ma być wzniesiony.

2) Przeznaczenie budynku z wymienieniem potrzebnych pomieszczeń, podaniem wymagań jakim ma czynić zadość budynek przy eksploatacji, zakres używalności z podaniem przybliżonych norm objętości, powierzchni i t. p. na jednostkę użytkową.

3) Przybliżony koszt lub kubaturę, powierzchnię i t. p. jako ograniczenie jakości i rozmiaru budowli.

4) Przy budowlach specjalnych podać lub polecić projektantowi zebrać dane:

- a) wysokość maksymalnych obciążeń na 1 m² stropu lub podłogi,
- b) wymagania oświetlenia, przewodności, izolacji od drgań i dźwięków,
- c) schemat rozstawienia maszyn, urządzeń i t. p. z podaniem wymiarów i odstępów,

d) powierzchnie pomieszczeń specjalnych (warsztaty, hale, pracownie i t. p.),

e) opis funkcjonowania organizmu budynku.

5) Zasadniczy materiał budowli, wyposażenie wewnętrzne i zewnętrzne, sposób ogrzewania i t. p.

6) Rodzaj gruntu, na którym mają być posadowione fundamenty budynku, oraz poziom wód gruntowych lub zaskórnych. W wypadku poważniejszych robót należy dokonać wierceń gruntu do głębokości koniecznej, w zależności od warunków terenowych i rodzaju budynku, z podaniem układu uwarstwienia i rodzaju gruntu.

7) Rodzaj zamierzonych instalacji, przy budynkach, w których przewiduje się instalacje bardzo złożone, nazwiska i adresy inżynierów instalatorów którym powierzono projekty.

8) Ogólny stan sytuacyjny terenu sporządzony przez mierniczego przysięgłego, na którym ma być wzniesiony budynek, z pokazaniem budowli sąsiadujących i istniejących linii zabudowy oraz z podaniem, zależnie od wypadku, warstwic terenu i poziomów wymaganych. Wykonanie takiego planu może być też zlecone projektantowi za oddzielnym wynagrodzeniem.

9) Wymagania OPL i OPG.

10) Wyszczególnienie z jakimi urzędami lub osobami powinien być uzgodniony szkic.

II. WYMAGANIA OD PROJEKTANTA

§ 2. Projekt szkicowy budowli

Projekt szkicowy powinien przedstawiać

ogólną zasadę rozwiązania architektonicznego pod względem sytuacji, rozplanowania, konstrukcji i ukształtowania bryły. Rysunki powinny być złożone w 2-ch egzemplarzach odbitych na papierze światłoczułym lub zwykłym, złożonym na format 210×297 mm i zawierać następujące dane:

- 1) plan orientacyjny w skali 1 : 10000,
- 2) plan sytuacyjny w skali 1 : 500 na którym mają być uwidocznione: położenie projektowanego, względnie podlegającego przebudowie budynku względem stron świata, jego wymiary, położenie, odległość od innych zabudowań znajdujących się na tym samym terenie, wreszcie położenie i odległość od sąsiednich posiadłości, a w miastach linia regulacyjna i zabudowy (w Warszawie — legitymacja działki),
- 3) rzuty wszystkich kondygnacji w skali 1 : 200, przy większych założeniach 1 : 400, a przy zupełnie małych 1 : 100, ze wskazaniem głównych wymiarów wewnętrznych i zewnętrznych, rozmieszczeniem otworów okiennych i drzwiowych oraz pieców i napisów określających przeznaczenia poszczególnych pomieszczeń na planach,
- 4) przekroje jak dla rzutów, jednak nie mniejsze jak w skali 1 : 200 dostatecznie wyjaśniające pionowy układ budowli,
- 5) elewacje w ilości potrzebnej, w skali jak dla rzutów,
- 6) obliczenie kubatury według normy PN/B-140 i przybliżony koszt budowy do 1 m³,
- 7) opis techniczny budynku z wymienieniem rodzaju użytych materiałów,
- 8) szkice na przeróbki w budynkach zabytkowych, lub budynków znajdujących się w sąsiedztwie zabytków, powinny być uzgodnione z konserwatorem odnośnego Urzędu Wojewódzkiego.
- 9) szkice budynków specjalnych jak np. kotłownie centralne, elektrownie, kuchnie, pralnie, łaźnie i t. p. powinny być uzgodnione i parafowane przez specjalistów instalatorów, wyznaczonych przez odnośny Urząd Budownictwa Wojskowego.

§ 3. Projekt

- 1) Do opracowania projektu można przystąpić na pisemne zlecenie dopiero po zatwierdzeniu szkicu przez odnośną władzę.
- 2) Zasadnicze zmiany w zatwierdzonym szkicu mogą być wykonane jedynie za zgodą władzy, która szkic zatwierdziła.

3) Projekt powinien być podany w 4 egzemplarzach kolorowych, odbitych na papierze światłoczułym, podklejonych, z podziałem na sekcje formatu 210×297 mm, z których jeden winien być podklejony na płótnie, oryginał (matryca) projektu winien być złożony w okręgowym Urzędzie Budownictwa Wojskowego. Projekt powinien zawierać:

- a) Plan orientacyjny w skali 1 : 10000.
- b) Plan sytuacyjny jak w p. 2 § 2 z podaniem projektowanego ukształtowania terenu w odniesieniu do przyjętych punktów stałych.
- c) Rzuty poziome wszystkich kondygnacji w skali 1 : 100 ze wskazaniem przeznaczenia, numeracją i wymiarami pomieszczeń, pokazaniem drzwi i okien i ich wymiarami, oraz kierunkiem otwierania, oznaczenie pieców, kanałów dymowych, wentylacyjnych i spalinowych, usytuowaniem urządzeń instalacyjnych jako to: wanien, sedesów, umywalk, zmywaków i t. p., systemu stropów, kierunku układu żeber, rozmieszczenia belek i podciągów stropowych i t. p., rozmieszczenia belek stropowych z pokazaniem wymiarów i wykazania wszelkich szczegółów, potrzebnych do oceny technicznej projektu i sporządzenia kosztorysu.
- d) Przy specjalnym charakterze pomieszczenia jak np. kotłownie, elektrownie, rozdzielnie i akumulatornie, kuchnie, pralnie, łaźnie, dezynfektornie i t. p. powinny być na planie pokazane główne przedmioty jak np. kotły, trzony i stoły kuchenne, ogrzewnice, stoły do przygotowania potraw, kadzie do moczenia białizny, pralnice, wirówki, magle, suszarnie, natryski, magazyny i t. p. Oznaczenie tych przedmiotów jest konieczne do określania ich prawidłowego funkcjonowania w poszczególnych pomieszczeniach.
- e) Plan więźby dachowej i kominów — powinien być podany na oddzielnym rzucie ze wskazaniem poszczególnych wymiarów. O ile cała kondygnacja będzie wykonana na zaprawie jednego rodzaju — wystarczy to tylko zaznaczyć uwagą obok rzutów. Wszystkie części murowane odmienną cegłą lub na odmierzonej zaprawie, powinny być odpowiednio zaznaczone.
- f) O ile budynek projektuje się w konstrukcji szkieletowej lub mieszanej, należy na

planach oznaczyć rozstaw słupów z ponumerowaniem przyjętym w obliczeniu statycznym. Przy konstrukcji szkieletowej należy zaznaczyć osie słupów, oraz wskazać układ podciągów, z oznaczeniem wymiarów, profili jak również odległości między osiami.

(Przy zastosowaniu oddzielnych schematów konstrukcyjnych, oznaczenie na planach ogólnych będzie zbędne).

- g) Zarysy posadowienia (stopy, ławy, bankiety) mogą być oznaczone na planach podziemia lub w bardziej skomplikowanych wypadkach podane na oddzielnych rzutach 1 : 100.
- h) Konstrukcję dachową z pokazaniem elementów konstrukcyjnych (więźba, płyta) z pokazaniem kierunku i % spadku oraz sposobu odwodnienia.
- i) Przekroje w skali 1 : 100, w ilości potrzebnej do wyjaśnienia układu pionowego budynku, z podaniem wysokości pomieszczeń w świetle i od podłogi, wskazaniem konstrukcji stropów i schodów, ich wymiarów oraz usytuowaniem i oznaczeniem posadowienia i wszelkich izolacji poziomych i pionowych.
- j) Należy określać wymiary wysokości od podłogi przyziemia (poziom podłogi przyziemia znakuje się + 0) do górnego zakończenia ścian budynku, w miejscu ich zetknięcia z dachem. Poziom zerowy budynku powinien być związany wymiarem z istniejącymi punktami stałymi terenu. Przy różnych głębokościach posadowienia, prócz przekrojów zasadniczych, należy dać przekrój dodatkowy przez niższą część w stosunku do stałego układu (kółtownie).
- k) Wszystkie elewacje w skali 1 : 100, z pokazaniem otworów okiennych, drzwiowych, dachów, rynien, rur spustowych i kominów.

§ 4. Obliczenie statyczne

1) Obliczenie statyczne powinno obejmować wykonanie konstrukcji projektu architektonicznego całkowicie i wyczerpująco, dając w ramach tego projektu rozwiązanie konstrukcji najekonomiczniejsze i zapewniające jednocześnie zupełne bezpieczeństwo budowli.

2) Obliczenia statyczne powinny się opierać na założeniach, obciążeniach, naprężeniach podawanych w obowiązujących normach i przepisach PN/B i rozp. Prezydenta z 16.II.1928 r.

Dz. U. R. P. Nr 23/82, oraz zarządzeniach i okólnikach Departamentu Budownictwa MS Wojsk. podanych do wiadomości projektantów. W przypadkach nie objętych przez normy i przepisy, oraz przy stosowaniu mniej znanych metod obliczenia statycznego, należy podawać bezpośrednio uzasadnienie podstaw obliczenia.

3) We wstępie do obliczeń statycznych należy wskazać:

- a) przyjęte obciążenia użytkowe,
- b) przyjęte dopuszczalne naprężenia (wytrzymałość betonu, rodzaj stali i t. p.),
- c) dokładność obliczeń arytmetycznych (suwak, arytмомetr),
- d) opis metody lub sposób obliczeń poszczególnych elementów konstrukcji,
- e) źródła tablic lub wzorów użytych do obliczenia z literatury polskiej lub obcej, ogólnie znanej z podaniem dokładnym autóra, tytułu dzieła, roku wydania i strony,
- f) schemat konstrukcji (opisem lub rysunkiem) z pokazaniem wyodrębnionych elementów konstrukcyjnych i dylatacji oraz numeracji słupów i belek.

4) W obliczeniach należy stosować oznaczenia według PN/B-101.

5) Wszystkie liczby powinny wynikać z poprzedzających wyliczeń lub ze wskazanych tablic. Niedopuszczalne są skróty utrudniające sprawdzenie obliczenia.

6) Przy obliczeniach poszczególnych elementów konstrukcyjnych należy podawać rysunkowe schematy elementów i obciążeń, oznaczając dokładnie np. podpory przegubowe, presuwane, utwierdzone, przeguby, węzły i t. p. Nadto należy podać nazwę obliczonego elementu np. strop Kleina, żelbetowy, belka częściowo zamocowana, belka ciągła, słup osiowo obciążony, rama dwuprzegubowa, trójprzegubowa i t. p.

7) Sprawdzenie naprężeń dla konstrukcyj żelbetowych:

- a) dal płyt, belek i podciągów żelbetowych pojedynczo zbrojonych nie obowiązkowe.
- b) dla elementów podwójnie zbrojonych lub mimośrodowo obciążonych, słupów fundamentów i gruntu budowlanego — obowiązkowe,
- c) naprężenia ścinające i główne konstrukcji żelbetowej, powinny być dokładnie obliczone i sprawdzone.

8) Dla konstrukcyj stalowych:

- a) dźwigary walcowane zginane, spoiny i nitki można obliczać według tablic.

b) sprawdzić wyboczenia słupów wg normy PN/B-190,

c) dla innych elementów sprawdzić naprężenia.

9) Obliczenia statyczne należy podać w formie wyraźnej z myślą ułatwienia pracy sprawdzającemu, a wszystkie wzory powinny być stosowane bez przekształceń, w formie ogólnie przyjętej.

10) Na rysunkach konstrukcyjnych powinny być podane szczegóły wszystkich elementów (słupy, belki, podciągi i t. p.) z wyraźnym zaznaczeniem i nawiązaniem do obliczenia, oraz do projektu szczegółowego, z podaniem wszystkich potrzebnych wymiarów dla konstrukcji stalowej w milimetrach, a dla żelbetowej w centymetrach, z podaniem przy każdym elemencie poziomu od + 0, wymiarów i oznaczeń w tej formie i ilości, w jakiej tego wymagać będzie technika robót w warsztacie lub na budowie, tak, by wyjaśnienia i uzupełnienia były zbędne.

11) Jeżeli szkic, schemat konstrukcyjny lub projekt niedostatecznie wyjaśnia pracę projektowanej konstrukcji, należy zespół, układ lub element dodatkowo opisać.

§ 5. Opis techniczny

Opis techniczny powinien zawierać charakterystykę projektowanej budowli pod względem konstrukcyjnym, wyposażenie budynku, oraz obliczenie kubatury według zasad podanych w § 13 p. 3 i 4 i służyć uzupełnieniem i objaśnieniem do poszczególnych pozycji kosztorysu szczegółowego i obliczeń statycznych, wreszcie powinien podawać przewidywany koszt 1 m³ budowli.

§ 6. Kosztorys szczegółowy.

1) Kosztorys szczegółowy powinien być sporządzony po zatwierdzeniu projektu, pisany maszynowo na papierze znormalizowanym (210 × 297) i złożony w oryginale w 1 egzemplarzu bez cen i 2-ch odpisach z podaniem cen.

2) Kosztorys powinien zawierać opis szczegółowej pozycji co do jakości materiałów i sposobu wykonania tak, by nie budziły żadnych wątpliwości i nie mogły być dwuznacznie komentowane. Jako załącznik do kosztorysu powinien być dołączony przedmiar ilości robót z wyrażeniem współczynników. Projektant jest odpowiedzialny za dokładne obliczenie ilości robót z tolerancją do + 5%, a za ujawnione w

czasie budowy niedokładności lub braki grożą mu kary określone umową.

3) Ceny dzielą się na ceny jednostkowe materiałów i robocizny. Za podstawę do określenia cen przyjmuje się ceny średnie opracowane przez Okręgowe Urzędy Budownictwa Wojewódzkiego i cenniki urzędów wojewódzkich lub miast.

4) Nie wolno do kosztorysów wprowadzać materiałów pochodzenia zagranicznego bez uprzednio uzyskanej zgody Departamentu Budownictwa.

5) Należy opisywać gatunek i rodzajżądanego materiału, lecz nie należy wymieniać firmy produkującej materiał.

6) Dla każdego budynku, bez względu na to, czy jest on częścią składową zespołu budynków, czy też samodzielną jednostką, należy sporządzić oddzielny kosztorys szczegółowy.

7) Każdy kosztorys powinien się dzielić na grupy robót według następującej kolejności:

- I. roboty wstępne i rozbiórkowe,
- II. „ ziemne,
- III. „ murarskie,
- IV. „ tynkarskie,
- V. „ posadzkowe twarde i wykładanie ścian,
- VI. roboty kamieniarskie,
- VII. „ żelbetowe,
- VIII. konstrukcje stalowe,
- IX. roboty izolacyjne,
- X. „ ciesielskie,
- XI. „ stolarskie i ślusarskie,
- XII. „ dekarские,
- XIII. „ szklarskie,
- XIV. „ zduńskie,
- XV. „ malarskie,
- XVI. „ posadzkarskie drewniane,
- XVII. „ brukarskie i różne.

§ 7. Rysunki robocze

Na wykonanie rysunków roboczych powinno być specjalne zlecenie odnośnej władzy wojewódzkiej. Rysunki robocze powinny zawierać:

1) plan sytuacyjny z podaniem należytej siatki wymiarów do założenia budynku w stosunku do istniejących punktów stałych,

2) rzuty poziome w skali 1 : 50 łąw fundamentowych, piwnic i wszystkich kondygnacyj. Powtarzanie rzutów identycznych nie jest potrzebne,

3) w rzucie fundamentów powinny być pokazane charakterystyczne przekroje łąw fun-

damentowych, murowych lub betonowych, związane z wymiarem wysokości $+ 0$ z podaniem wymiarów odsadzek i podaniem rozwiązania kotwi,

4) należy podać dokładnie oznaczenie wyłotów przewodów kominowych, wentylacyjnych, spalinowych i t. p. Rzuty powinny zawierać szczegółowe wymiary; pokoje, korytarze i wszelkie pomieszczenia powinny być ponumerowane, drzwi i okna oznaczone wymiarem do osi i własnym,

5) poszczególne części murów wykonane w innym materiale, lub na innej zaprawie powinny być odpowiednio zaznaczone,

6) w rysunkach roboczych powinny być wprowadzone szczegóły wszelkiego rodzaju urządzeń w pomieszczeniach przeznaczonych dla instalacji, uzgodnione z poszczególnymi inżynierami instalatorami, jak np. urządzenia kotłowni, czopachów, akumulatorni, rozdzielni i t. p. W ścianach należy pokazać i podać wymiary wszelkich wnęk, otworów kanałów i bruzd dla przewodów instalacyjnych,

7) przy budowlach bardzo dużych, nie mieszkalnych można wykonywać rzuty w skali 1 : 100, jednak z tym zastrzeżeniem, że wszelkie elementy ważniejsze będą podane obok w skali większej, że plany i przekroje klatek schodowych powinny być opracowane szczegółowo. To samo dotyczy budowli o powtarzających się elementach, które muszą mieć jednak charakterystyczne elementy opracowane w skali 1 : 50 lub 1 : 20,

8) więźba dachowa powinna być opracowana, w skali 1 : 50 w rzutach i przekrojach z zaznaczeniem wszystkich wymiarów drzewa, sposobu połączenia części drewnianych między sobą, w wypadkach trudniejszych w skali 1 : 10, np. tyków z murami, kominami, gzymsem sposób pokrycia dachu, połączeń z murami i kominami, urządzenia odwodnienia, zakończeń murów, kominów, wentylacji i t. p.,

9) przekroje powinny być podane w ilości potrzebnej, w szczególności przez wszystkie klatki schodowe, wykusze, antresole, balkony, głębsze podziemia, szyby dźwigowe i t. p.,

10) należy podać plan rozwinięć przewodów kominowych, wentylacyjnych i spalinowych w skali 1 : 50,

11) balustrady i poręcze klatek schodowych w skali 1 : 20 i 1 : 1,

12) szczegóły konstrukcyjne stropów w skali 1 : 20,

13) rysunki robocze stolarszczyzny w skali 1 : 20 i 1 : 1,

14) szczegóły różne w skalach koniecznych dla ich dokładnego zrozumienia,

15) szczegóły konstrukcji żel-bet. 1 : 20,
" " stalowej 1 : 20 i
1 : 10,

16) rysunki robocze muszą być zgodne w założeniu z zatwierdzonym projektem i kosztorysem i związane kontami wysokościowymi w stosunku do $+ 0$,

17) rysunki robocze budowlane powinny być z reguły wykonywane przez autora projektu zatwierdzonego, albo mogą wyjątkowo być zlecone Kierownikowi nadzoru do wykonania, jednak zawsze w porozumieniu z autorem projektu,

18) rysunki konstrukcyjne żelbetowe lub stalowe mogą być wykonane przez inżyniera, który wykonał obliczenia statystyczne, lub przez innego inżyniera, jednak w porozumieniu z autorem obliczeń.

III. KIEROWNICTWO NADZORU.

§ 8.

1) Kierownik nadzoru wykonuje powierzone czynności imieniem instytucji wojskowej i jest bezpośrednim organem nadzorczym wydającym zlecenie przedsiębiorcy.

2) Dokładny czas trwania stosunku służbowego określa specjalna umowa, zawarta między instytucją powołaną do wykonania budowli (Okr. Urz. Bud. Wojsk) a Kierownikiem nadzoru.

3) Jeżeli na danej budowie jest kilku kierowników robót (budowlany, architektoniczny, instalacyjny), to kierownik robót budowlanych jest głównym Kierownikiem nadzoru.

§ 9. Do obowiązku Kierownika nadzoru przed rozpoczęciem budowy należy:

1) Udział w komisji przetargowej (o ile zażąda tego Szef Budownictwa).

2) Szczegółowe obeznanie się z planami, kosztorysami, ofertami, opisem budowy z zawartymi umowami.

3) Ustalenie wszelkich danych dotyczących budowy z władzami lokalnymi (w miastach Inspekcje Budowlane lub Wydziały Budowlane, Biura regulacji, insp. kanal., wodoc., elektr. i tp.) wojskowymi i komunalnymi.

4) Ustalenie programu robót z przedsiębiorcami wspólnie z kierownikami nadzoru i wyznaczenie przejściowych terminów w granicach zawartych umów, oraz przygotowanie graficznych okresów terminów wykonanie umów (§ 6, 7, 8 i 11 Ogólnych warunków, obowiązujących przy wznoszeniu budowli wojskowych).

5) Udział w komisji przekazującej firmie protokólnie plac budowy, sprawdzenie i zatwierdzenie w dzienniku budowy wytyczenia budowli na placu, zgodnie z planem regulacyjnym w miastach, a w obrębie budowli wojskowych poza miastami, zgodnie z planem zatwierdzonym i porozumieniem z władzami wojskowymi (§11 p. 2, 3 i 4 Ogólnych warunków).

6) Wyznaczenie miejsca na postawienie (czasowych baraków, magazynów, przy czym powinien zabezpieczyć sobie w baraku oddzielny pokój na osobistą kancelarię (§ 5 p. 1 i 2 Ogólnych Warunków). Niedopuszczalne jest urzędowanie Kierownika nadzoru łącznie z personelem przedsiębiorcy.

§ 10. Obowiązki Kierownika nadzoru w czasie budowy.

1) Kierownik nadzoru powinien, w zasadzie, stale przebywać na budowie w czasie trwania robót, wyręczanie się zastępcą może nastąpić tylko za zgodą Okręgowego Urzędu Budownictwa (instytucji wojskowej) przewidzianą w umowie bądź potwierdzoną pisemnie. W ostatnim wypadku zastępca powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje i być zatwierdzony przez Okręgowy Urząd Budownictwa.

2) W umowie Kierownika nadzoru z instytucją wojskową obowiązki nadzoru powinny być ściśle określone. Z reguły obecność Kierownika nadzoru lub jego zastępcy powinna być stała. W razie pracy na 2 lub 3 zmiany, wynagrodzenie za kierownictwo nadzoru może być określone w umowie niezależnie od istniejących norm. Na robotach drobnych, za zgodą Szefa Budownictwa, Kierownik nadzoru obowiązany jest być obecnym na budowie w czasie wykonywania odpowiedzialnych robót, oraz stawieć się na każde żądanie władzy.

3) Kierownik nadzoru wykonuje bezpośredni nadzór nad prawidłowym wykonaniem budowy imieniem instytucji wojskowej, która podpisała umowę i jest bezpośrednim organem wydającym zlecenia przedsiębiorcy w granicach zatwierdzonej umowy, zgodnie z obowiązującymi Warunkami Ogólnymi § 2 i 8 oraz Ustawą budowlaną (Rozp. Prezydenta R. P. z dnia 16. II. 28 r. Dz. R. P. Nr. 23/28).

4) Kierownik nadzoru robót budowlanych:

a) przyjmuje rysunki dostarczone przez instytucję wojskową,

b) decyduje we wszystkich sprawach natury technicznej i administracyjnej, odnoszących się do danej budowy (insp. pracy, policja, budowl. insp., budowlana),

c) reguluje sprawy sporne i uzgadnia prace różnych przedsiębiorców na swojej robocie (§ 7 Og. war.).

d) reguluje i uzgadnia czynności związane z zarządzeniami kierowników robót instalacyjnych.

5) Kierownik nadzoru dokonywuje częściowego odbioru robót i materiałów dostarczonych przez przedsiębiorców §12 i 14 Og. war.

6) Sprawdza prawidłowe wykonanie rusztań na budowie, mając na względzie bezpieczeństwo robotników.

7) Sprawdza rachunki częściowe i końcowe, sporządzone przez przedsiębiorcę zgodnie z § 12 i 14 Ogólnych warunków.

8) Sporządza 4-tygodniowe sprawozdanie, prowadzi graficzny wykres postępu robót i przesyła je do odnosnego Urzędu wojskowego.

9) Prowadzi kopiaową książkę korespondencyjną.

10) Prowadzi dziennik budowy (§ 9 Og. war.), w którym wpisuje codziennie:

a) datę kalendarzową dnia pracy,

b) pogodę (ciepło, pochmurno, deszcz mały, duży, ulewa, wiatr, mróz),

c) graficzny wykres temperatur według skali Celzjusza, w cieniu o tej samej porze dnia,

d) rodzaj wykonywanych prac,

e) graficzny wykres ilości zatrudnionych robotników i rzemieślników,

f) jakość i ilość dostarczonych materiałów,

g) pomiary, obliczenia i ilości użytych do budowy takich materiałów konstrukcyjnych, które mają być płatone oddzielnie, a których ilość trudno określić po ukończeniu budowy, jak np. wagę dźwigów stalowych, kotwi, głębokość i szerokość wykopów, fundamentów, zmiany w uzbrojeniu konstrukcji żelbetonowej i tp.,

h) wszelkie notaki, które ułatwiają późniejsze rozliczenie z przedsiębiorcą, odpisy umów dodatkowych, ewentualnie powołania się na ich daty i liczby, które powinny być dołączone do dziennika budowy,

i) dyspozycje i zlecenia dla przedsiębiorcy,

k) sumy sprawdzonych rachunków i kwoty wypłacone przedsiębiorcy.

§ 11.

Zasadniczo niedopuszczalnym jest zlecenie przedsiębiorcy wykonywania robót nie przewidzianych umową, gdyby jednak ze względu na dobro budowy okazało się koniecznym pewne zmiany lub roboty dodatkowe, Kierownik nadzoru powinien przedstawić instytucji wojskowej (Okr. Urz. Bud. Wojsk.) dokładnie umotywowany wniosek, sprawdzoną ofertę firmy z podaniem kalkulacji i ogólnych kosztów, oraz konieczność robót dodatkowych i otrzymać na wykonanie roboty pisemne zlecenie (§ 16 Og. war.) swej władzy.

§ 12. Obowiązki Kierownika nadzoru po ukończeniu budowy.

1) Zawiadamia pisemnie Okr. Urz. Bud. (lub instytucję wojskową, która budowę poleciła) o terminie ukończenia budowy.

2) W wypadku polecenia zajęcia budynku przed terminem zwołania komisji kolaudacyjnej, sporządza protokolarny odbiór z udziałem przedstawicieli komendy garnizonu lub komendanta budynku i w obecności przedsiębiorcy, przesyłając odpis do Okr. Urz. Bud. Wojsk.

3) Sprawdza kosztorys wykonawczy i rysunki wykonawcze, przygotowane przez przedsiębiorcę w terminie 2-tygodni od daty ukończenia budynku (§5 p. 12 i § 14 p. 5 Og. war.) i przesyła je do Okr. Urz. Bud. Wojsk. (instytucji wojskowej).

4) Sporządza treściwy opis przebiegu budowy.

5) Sporządza ogólne zestawienie kosztów budowy na podstawie sporządzonych kosztorysów wykonawczych.

6) Bierze udział w komisji kolaudacyjnej, w terminie wyznaczonym przez władzę przełożoną.

7) Bierze udział w komisji superkolaudacyjnej na żądanie władzy przełożonej i w tym wypadku przysługuje mu prawo do zwrotu kosztów przejazdu, w szczególności, jeśli nie pracuje w tej samej miejscowości, w której kierował robotami.

IV. WYNAGRODZENIE ZA PRACĘ ARCHITEKTONICZNE I INŻYNIERSKIE

§ 13. Uwagi ogólne.

1) Wynagrodzenie za prace architektoniczne opłaca się według tablic A, B i D.

2) Za prace inżynierskie opłaca się według tablic B², C i C².

3) Kubatura budowli zwykłych z dachem drewnianym oblicza się podług normy PN/B-140.

Wysokość do obliczenia kubatur dla budynków, w których dach stanowi jednocześnie i strop, mierzy się do obrysu zewnętrznego przekrycia dachowego, reszta jak w normie PN/B-140.

4) Kubatura do obliczenia należności za prace inżyniersko-statyczne oblicza się, przyjmując wysokość od poziomu podłogi najniższej kondygnacji dla budynków podpiwniczonych, a dla nie podpiwniczonych od poziomu chodnika do obrysu zewnętrznego przekrycia dachowego.

5) Przy nadbudowie i przebudowie oblicza się tylko nowoprojektowane części lub przebudowane.

6) Inżynierowi lub architektowi może być powierzona jedna z prac określonych w rubrykach tablic (np. szkic, projekt) przy czym opłacie podlegają rzeczywiście zlecone i wykonane prace.

7) W razie wykorzystania projektu jako budynku powtarzającego się, lub stosowanego jaką typy do powtarzania, wynagrodzenie może ulec zwiększeniu do 10% według oddzielnej umowy.

8) Całość prac projektowanych winna być w zasadzie zlecona jednemu głównemu projektantowi, odpowiedzialnemu za cały projekt. — Poważniejsze projekty powierza się zasadniczo poszczególnym specjalistom, przy czym nazwiska ich powinny być uzgodnione z głównym projektodawcą, któremu prace ich są podporządkowane i uzgadniane w całości.

§ 14. objaśnienia do stosowania norm wynagrodzeń za prace inżyniersko - architektoniczne.

1) Za budynki najprostrze o charakterze gospodarczym, murowane lub drewniane z fundamentami zwykłymi, o stropach i dachu drewnianym, z obliczeniem belek stropowych i na dotworowych, oraz nacisku na grunt z fundamentów, stosuje się tablicę. A za szkic, projekt, kosztorys. W tym wypadku za rysunki robocze nie płaci się, projekt powinien być podany w formie wyczerpującej potrzeby planów i rysunków na budowie.

2) Za budynki proste o charakterze gospodarczym murowane z elementami powtarzającymi się, z częściową konstrukcją żelbetową lub stalową — według tabl. A pełne stawki za szkic, projekt i kosztorys i według tabl. B za obliczenia statyczne z opustem do 50%. Rysunki robocze w danym wypadku również oddzielnie opłacone nie będą.

3) Za budynki murowane o wyposażeniu przeciętnym z fundamentami i stropami żel-

betowymi, jak domy mieszkalne, lub o bardziej skomplikowanych (nie typowych) założeniach planowych i sytuacyjnych: wytwornie, hotele, budynki biurowe, izby chorych, pralnie, kuchnie i t. p. pełne normy za czynności przewidziane w Tabeli B. Za takie budynki, lecz ze stropami Kleina — obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne — ze zniżką do 25%, a w razie zastosowania dachów żelbetonowych — za obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne z podwyżką do 50%.

4) Za budynki zwykłe w konstrukcji i wyposażeniu jak rubryka poprzednia, lecz z członami powtarzającymi się, lub budynki typowe wykonywane w/g określonych istniejących schematów, jak koszary, domy mieszkalne skromne, odozielnie stojące lub w wolnej zabudowie i t. p. — za wszystkie czynności przewidziane w tabelicy B — ze zniżką od 10 do 20%.

5) Za budynki o charakterze reprezentacyjnym oraz użyteczności publicznej, z uwzględnieniem konieczności wykonania wewnątrz (bez mebli i wyposażenia wewnętrznego), jak urzędy państwowe, uczelnie, kościoły, kaplice oraz budynki wymagające specjalnych studiów, badań i uzgodnień, jak np. szpitale, sanatoria i t. p., przy zastosowaniu konstrukcji, jak dla budynków zwykłych, za szkic, projekt, kosztorys i rysunki robocze w/g tabelicy B z dodatkiem 50 — 100% przy trudniejszej konstrukcji za obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne z dodatkiem do 100%.

6) W budynkach o konstrukcji szkieletowej wykonanie obliczeń statycznych i rysunków konstrukcyjnych szkieletu zleca się osobno inżynierowi konstruktorowi, a wynagrodzenie za te czynności oblicza się według tabeli B². Za prace architektoniczne wynagrodzenie oblicza się w/g tabeli B, bez obliczeń statycznych i rysunków konstrukcyjnych, z podwyżką 15%.

7) Wysokość honorarium za budynki monumentalne, oraz budynki powyżej 100.000 m³ zatwierdza na wniosek Szefa Budownictwa — Szef Departamentu Bud. MSWojsk.

8) Za hale montażowe do 6 m wysokości, fabryczne, dworcowe, hangary, garaże, zbiorniki w terenie, magazyny, podług tabelicy C¹ od m² rzutu.

9) Za budynki fabryczne, przemysłowe, magazyny piętrowe lub powyżej 6 m, składy i silosy, zbiorniki ponad terenem, według C² od m³. Uwaga. a) Jeżeli konstrukcja wymaga obliczenia zespołów statycznie nie wyznaczalnych, przy których o-

bliczeniu nie można posługiwać się gotowymi tablicami powszechnie znanymi i dającymi od razu poszukiwane wielkości statyczne, obliczenia zespołów specjalnie skomplikowanych, lub wymagających zastosowania żmudnych obliczeń jak: ramy, łuki, kopuły, belki ciągle o zmiennych rozpiętościach i przekrojach, ustroje przestrzenne, różnorodne elementy i t. p. — wynagrodzenie w pozycjach 8 i 9 może być podniesione do 100%,

b) Za projekt i obliczenia statyczne specjalnych fundamentów (pale, płyty i t. p.) wynagrodzenie należy ustalać na podstawie oddzielnej umowy.

c) Do poz. 8 i 9. W wynagrodzeniu za rysunki konstrukcyjne zawarte są opłaty za wszelkie rysunki robocze, wykazy materiałów, kosztorys, opis i uzasadnienie techniczne.

10) Za remonty z drobnymi zmianami rozkładu i wymianą części konstrukcyjnych, według tabl. D.

11) Przy nadbudowie i przebudowie starych budowli, w zależności od zakresu robót, np. zmiany rozkładu stropów i dachu, sposobu ogrzewania i t. p. według tabl. A lub B z ewentualnym zastosowaniem opustu lub dodatku.

12) Za wykonanie z natury obmiaru budynku starego z naniesieniem na papier, planów, przekrojów i elewacji należy opłacać w/g specjalnej umowy w granicach od 10 do 30 groszy na 1 m³ przy wielkościach budynków do 20.000 m³.

13) Normy wynagrodzeń podane w tablicach należy uważać jako maksymalne.

§ 15. Nadzór budowlany i rachunkowość należy opłacać według tabelicy A, B i D przy czym:

1) Przy budynkach o charakterze gospodarczym lub fabrycznym stosuje się tabl. A.

2) Dla budynków pozostałych należy stosować tabl. A lub B w zależności od charakteru budowli, warunków komunikacyjnych, odległości od miasta lub osiedla, konieczności trudnych i kosztownych dojazdów.

3) Za kierownictwa robót zespołu budynków wykonywanych równocześnie na jednym terenie lub terenach sąsiadujących należy stosować stawki na podstawie sumowania kubatur budynków należących do jednej kategorii.

4) Rubrykę B VIII za nadzór architektoniczny, stosuje się w zależności od miejscowych warunków i rodzaju projektu. Dozór architektoniczny może być sprawowany tylko przez architekta. O potrzebie zastosowania nadzoru architektonicznego decyduje Departament Budownictwa lub Szef Budownictwa Wojskowego.

5) Za kierownictwo robót remontowych opłaca się według tabl. D.

6) Za kierownictwo budowli, których długi czas trwania budowy, z przyczyn niezależnych od kierownika nadzoru, uciążliwe warunki pracy na 2 lub 3 zmiany i t. p. wykażą niewspółmierność wynagrodzenia według przewidzianych norm — właściwa władza wojskowa może określić wynagrodzenia na podstawie oddzielnej umowy. Za normalny czas trwania umowy za kierownictwo robót i rachunkowość dla budynków nie mieszkanlych należy przyjąć okres do 12 miesięcy — a dla mieszkalnych do 15 miesięcy.

§ 16.

Sprawozdanie obliczeń statycznych ze sprawdzeniem działań arytmetycznych opłacać należy w wysokości 40% wynagrodzenia przewidzianego w tabl. B, B², C i C² za obliczenia statyczne, bez sprawdzenia działań arytmetycznych 30%.

V. WYNAGRODZENIA ZA SPORZĄDZENIE PROJEKTU DRÓG, URZĄDZENIA PŁACÓW I TERENÓW ŁĄCZNIE Z POMIARAMI TECHNICZNYMI W TERENIE.

§ 17.

Normy wynagrodzeń obejmują wynagrodzenie za projekty:

- a) dróg w różnych terenach niezabudowanych,
- b) dróg w miejscowościach zabudowanych (ulice, place miejskie),
- c) plantowanie terenów pod lotniska, place sportowe, kompleksy budowli i inne, wraz z odwodnieniem powierzchniowym.

§ 18.

Wynagrodzenie za szkic i kosztorys ustala się:

- a) drogi od długości ich osi za 1 km projektu,
- b) ulice od długości osi za 1 km projektu, place od 1 ha projektu z pominięciem budynków istniejących zwiększone o powierzchnię w ha, biorąc za podstawę do rozważań projekt terenu zabudowanego,
- c) od 1 ha projektowanego terenu.

§ 19.

Za prace wstępne wszelkich projektów,

objętych niniejszymi normami (szkic) bez pomiarów w terenie, ustala się ryczałt zawarty w granicach od 100 do 300 zł. zależnie od: odległości obiektu projektowanego od miejsca zamówienia projektu, sposobu uzgodnienia, jakości i rozciągłości przyszłego projektu, warunków przy badaniu terenu i t. p. Przy warunkach specjalnych wynagrodzenie za powyższą pracę należy ustalić indywidualnie.

§ 20.

Wynagrodzenie za projekty, jak w § 18 a obejmujące prace:

1) W terenie:

- a) trasowanie łącznie z utwaleniem w terenie osi drogi, wierzchołków luków i reperów,
- b) niwelacja,
- c) sondowanie gruntu w miejscach charakterystycznych.

2) Na projekt techniczny składają się:

- a) plan orientacyjny w skali 1 : 25000 lub 1 : 100000,
- b) plan sytuacyjny w skali 1 : 2000 z podaniem granic wyłączenia,
- c) przekroje poprzeczne normalne w skali 1 : 50,
- d) przekrój podłużny w skali: dług. 1 : 2000 i wys. 1 : 200 lub dług. 1 : 1000 i wys. 1 : 100,
- e) przekroje poprzeczne w skali 1 : 100,
- f) obliczenia świateł przepustów i mostów do rozpiętości 10 m.
- g) rysunki typowych przepustów lub mostów do 10 m rozpiętości z dopasowaniem typów do szerokości drogi w koronie i podaniem rzędnych posadowienia,
- h) wykaz robót ziemnych z obliczeniem odległości przewozów i ilości przewożonych mas ziemnych oraz wykres transportów mas,
- i) szczegóły wyjaśniające niektóre ważniejsze miejsca projektu,
- j) przedmiar robót,
- k) kosztorys wstępny oparty na cenach rynkowych miejscowości, gdzie ma być budowany obiekt wraz z analizą cen,
- l) opis techniczny,
- m) szkice szczegółowe reperów i wierzchołków.

§ 21.

Cenę za projekt szczegółowy 1 km drogi oblicza się w/g następującego wzoru:

$$K_1 = 500 \left(1 + \frac{b}{2L} + \frac{p}{2L} \right)$$

K_1 — ryczałt w złotych,

L — długość trasy w kilometrach,

b — długość terenu zabudowanego w kilometrach,

p — długość terenu pagórkowatego w kilometrach. Za teren pagórkowaty uważa się teren o trasie drogi posiadającej więcej jak 50% spadków powyżej 5%.

- a) Za projekt drogi w terenach górzyskich, wymagających trasowania spadkami miarodajnymi, cena jednostkowa powinna być ustalona na podstawie specjalnej umowy.
- b) Za wykonanie pomiarów w porze zimowej dolicza się 25% w stosunku do mierzonej długości.
- c) Za pomiary w terenie bagnistym dolicza się 40% w stosunku do mierzonej długości.
- d) Opłata za projekt obejmuje również koszty wszelkich materiałów i pomocy potrzebnych do prac w terenie i do sporządzenia projektu.
- e) Za odcinki dróg, biegnące lasem lub zagajnikami, cena jednostkowa za projekt tych odcinków zwiększa się o 20%.
- f) Wynagrodzenie za projekt placów lub szerokich podjazdów z nawierzchnią dla ruchu kołowego oblicza się za 1 ha zł. 600.

§ 22.

Za przeprojektowywanie dróg istniejących, tak w planie jak i w przekroju z uwzględnieniem jakości i przydatności starej nawierzchni, stosuje się ceny podane w §21 bez zmian.

§ 23.

Za obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne przepustów i mostów nie ujętych typami Ministra Komunikacji, należy się oddzielna opłata. Tak samo należy postępować przy wyznaczaniu wynagrodzenia za projektowanie wszelkich murów oporowych.

§ 24.

W razie konieczności opracowania kilku wariantów dla danego odcinka projektowanej drogi, należy się opłata za całkowitą długość wszystkich wariantów, tak jak za projekt zasadniczy.

§ 25.

Wynagrodzenie za projekty wyszczególnione w § 18 b) opłaca się jak w § 21 ze zmianą w wyszczególnieniach prac:

- a) Plan orientacyjny w skali 1 : 1000 lub 1 : 2500,
- b) Plan sytuacji w skali 1 : 500 lub 1 : 250,
- c) Przekrój w skali dług. 1 : 500 i wys. 1 : 100.

Pomiary techniczne szczegółowe powinny obejmować sytuację budynków. Pomiary sytuacyjne i wysokościowe powinny obejmować teren otaczający dla zbadania zasięgu spływających wód do projektowanej drogi oraz nawiązania się z drogami istniejącymi. Projekt powinien również uwzględniać warunki wynikające z planów prawomocnych zabudowy.

§ 26.

Wynagrodzenie za projekt obejmuje następujące prace:

- a) Plan wysokościowy wykonany siatką oczekach najwyżej 20×20 cm w skali 1 : 1000 lub zbliżonej, z dodatkowym uwzględnieniem punktów charakterystycznych wraz z wykazem badania gruntu.
- b) Projekt plantowania terenu wraz z wyznaczeniem transportu mas ziemnych.
- c) Wykaz ilości mas robót ziemnych.
- d) Przekroje charakterystyczne projektowanego terenu.
- e) Wykaz graficzny na planie warstwicy wym projektu spływu wód powierzchniowych z oznaczeniem jego procentowego spadku oraz kierunku.
- f) Opis techniczny uzasadniający spełnienie warunków projektu.
- g) Warianty szkicowych rozwiązań uzasadniające właściwy wybór projektu najmniej w ilości 3.

Powierzchnie zajęte projektem	Za wykonanie pomiarów wysokościowych terenu siatką 20 x 20 m i punktami dodatkowymi. Cena jednostk. za 1 ha — zł.	Za wykonanie projektu plantowania. Cena jednostkowa 1 ha — zł.	Za wykonanie projektu drenowania za 1 ha — zł.
do 1	70	100	130
3	50	60	60
10	40	40	30
20	30	35	20
50	25	30	14
100	15	25	12
150	12	20	10
200	10	17	9
powyżej 200	9	15	8

U W A G A: Wartości pośrednie należy interpolować liniowo.

§ 27.

Wszystkie powyżej podane normy rozumieją się za wykonanie matrycy projektu na kalce płóciennej i 2 egzemplarzy światłodruku.

§ 28.

Za wykonanie projektu strzelnicy szkolnej 3-osiowej wraz z kosztorysem, wynagrodzenie wynosi ryczałtowo 400 zł., a za każdą osobę dodatkowo dopłaca się 50 zł.

§ 29.

Za projekty założeń ogrodowo - architektonicznych wynagrodzenie można obliczać na podstawie norm sekcji parkownictwa przy Stowarzyszeniu Urbanistów Polskich w Warszawie.

VI. INSTRUKCJA.

O POWOŁYWANIU I WYNAGRADZANIU RZECZOZNAWCÓW W SŁUŻBIE BUDOWNICTWA WOJSKOWEGO.

§ 30. Cel instrukcji.

Instrukcja niniejsza ustala zasady powoływania i wynagradzania rzeczoznawców z poza składu osobowego oficerów i urzędników administracji wojskowej, w zakresie robót instalacyjnych oraz zarządu nieruchomościami.

§ 31. Osoby rzeczoznawców.

1) Rzeczoznawcami w sprawach techniczno - administracyjnych należących do zakresu pracy budownictwa wojskowego mogą być wybitni fachowcy w danej specjalności, przedstawiciele nauki i zrzeszeń zawodowych, zapraszani imiennie lub powoływani z pośród kandyda-

tów zgłoszonych przez zakłady naukowe, lub zrzeszenia zawodowe.

2) Kandydaci na rzeczoznawców muszą posiadać obywatelstwo polskie, korzystać z pełni praw cywilnych i obywatelskich i nie mogą być, nawet pośrednio, interesowani w danej sprawie.

3) Osoby pozostające w państwowej służbie cywilnej mogą być powołane na rzeczoznawców tylko za zezwoleniem swej władzy przełożonej.

Postanowienie to nie dotyczy profesorów wyższych uczelni.

§ 32. Konieczność powołania rzeczoznawców.

1) O konieczności powołania rzeczoznawcy lub rzeczoznawców decyduje Szef Departamentu Budownictwa z urzędu lub na wniosek Szefa (Kierownika) wojskowej władzy budowlanej I-szej instancji.

2) Wniosek powinien zawierać:

- zwięzłe opisanie problemu wymagającego orzeczenia rzeczoznawców (cy), z dołączeniem potrzebnych aktów, planów i t. p. w oryginałach lub odpisach (odrysach),
- uzasadnienie konieczności powołania rzeczoznawcy,
- nazwisko i imię, stanowisko i adres proponowanego (nych) rzeczoznawcy (ów) i
- wysokość wydatku i sposób jego pokrycia.

§ 33. Sposób powołania rzeczoznawcy. Zamówienie. Umowa.

1) Władza powołująca rzeczoznawcę zaprasza go pisemnie do wykonania potrzebnych

czynności przycem odnośne pismo kierowane do rzeczoznawcy powinno zawierać:

- a) określenie rodzaju, miejsca i czasu czynności oraz termin (ów) ukończenia,
- b) wysokość wynagrodzenia (ryczałtowego lub według czasu pracy) na podstawie wytycznych podanych §§ 35, 36, 37, 38, 39, 41 i 42 niniejszej instrukcji,
- c) określenie środków lokomocji, z jakich rzeczoznawca może korzystać na koszt Skarbu Państwa, jeżeli miejsce urzędowania znajduje się poza miejscem zamieszkania rzeczoznawcy,
- d) postanowienie w sprawie wypłaty należności (ewentualne zaliczki, opłaty częściowe i wypłatę reszty należności z podaniem terminów i sposobu wypłaty) konto czekowe, asygnacja na kasę skarbową i t. p.),
- e) wysokość opłat stemplowych i sposób ich uiszczania,
- f) zastrzeżenie, w wypadkach koniecznych, zachowania tajemnicy wykonywanej pracy,
- g) termin nadesłania odpowiedzi na piśmie.
- h) określenie rygorów w przypadku niedotrzymania przez rzeczoznawcę warunków podanych w p. a, f i g.

2) Pisemna zgoda na ustalone warunki, wyrażona przez rzeczoznawcę łącznie z wyżej wymienionym pismem stanowią umowę.

3) W przypadkach zawilych szczególnej wagi, nadto gdy ogólna należność rzeczoznawcy przekraczać będzie sumę 5.000 złotych, oraz gdy termin wykonania prac jest dłuższy od 6 miesięcy, władza powołująca rzeczoznawcę zawiera z nim umowę pisemną, zawierającą szczegółowe rozwinięcie punktów podanych wyżej.

§ 34. Charakter pracy rzeczoznawcy.

- 1) Rzeczoznawca może być zaproszony:
 - a) w celu zbadania sprawy i wydania orzeczenia,
 - b) w charakterze doradcy do komisji, złożonej z osób reprezentujących jedną lub kilka instytucji wojskowych,
 - c) jako członek komisji złożonej z samych rzeczoznawców.

Orzeczenie rzeczoznawców (ów) nie ma dla władzy charakteru obowiązującego.

§ 35. Zasady wynagrodzenia rzeczoznawców. Wynagrodzenie rzeczoznawców będzie obli-

czone w stosunku do nakładu pracy i zużytego czasu. Zostaną im również zwrócone wydatki rzeczywiście poniesione w związku z ich czynnościami.

§ 36. Wynagrodzenie za udział w komisjach lub konferencjach i t. p. według czasu trwania czynności.

1) Za udział rzeczoznawcy w komisjach i konferencjach otrzymuje on następujące wynagrodzenie:

- a) za pracę w obrębie miejsca lub stałego zatrudnienia rzeczoznawcy otrzymuje wynagrodzenie nie przekraczające 25 zł. za godzinę (nie wliczając czasu dojazdu) i najwyżej za 8 godzin na dobę w tej samej sprawie. Jako minimum czasu pracy, zaliczalne do obliczenia wynagrodzenia ustala się 3 godziny,
- b) za pracę poza miejscem zamieszkania lub stałego zatrudnienia rzeczoznawcy i przy czynnościach trwających wraz z dojazdami i powrotem do miejsca zamieszkania powyżej 12 godzin — wynagrodzenie oblicza się według stawek dziennych, a mianowicie: za pierwszy niepełny (powyżej 12 godzin) lub cały dzień (24 godz.) stawka wynosi 175 zł. za następne dni pełne (po 24 godz.) stawka wynosi 150 zł. jeżeli po zaliczeniu pełnych dni zostanie czas krótszy od 6-ciu godzin — nie należy się za ten czas wynagrodzenie, za czas od 6 do 12 godzin ostatniego dnia czynności — stawka wynosi 75 złotych, za czas ponad 12 godzin ostatniego dnia czynności zalicza się stawkę za pełny dzień 24 godziny.

2) Czas pracy rzeczoznawcy poza jego miejscem zamieszkania, liczy się od chwili wyjazdu, do chwili powrotu, według kolejowego rozkładu jazdy.

3) Za pracę poza miejscem zamieszkania lub stałego zatrudnienia rzeczoznawcy, nie przekraczającą wraz z dojazdami 12 godzin, należy stosować stawki godzinowe zgodnie z punktem b, przy czym za czas dojazdu i powrotu stosuje się opłaty w myśl ust. 2 §37.

§ 37. Wynagrodzenie za dojazdy.

1) Za dojazdy do miejsca czynności poza granicą miasta, będącego miejscem zamieszkania lub stałego zatrudnienia rzeczoznawcy, lub też miasta do którego rzeczoznawca przyjeżdża (pkt. b § 36) w razie niedostarczenia środków lokomocji przez władze wojskowe, otrzymuje rzeczoznawca zwrot rzeczywiście poniesionych kosztów dojazdu i powrotu.

2) W przypadku zastosowania opłaty według stawek za godziny pracy (pkt. a, § 36) otrzymuje rzeczoznawca 15 zł za każdą godzinę jazdy, przy stosowaniu opłaty według stawek dziennych (pkt. b, § 36) czas dojazdu nie jest opłacany.

3) Do obliczenia czasu jazdy należy przyjmować: jazdę samochodem — 40 km na godz., jazdę końmi 7 km na godz. licząc z dokładnością do $\frac{1}{4}$ godziny.

4) Przy przejazdach kolejami rzeczoznawca otrzymuje zwrot ceny biletu według taryfy, klasy i rodzaju pociągu, z których korzystał w czasie podróży, zgodnie z umową (§ 33, p. 1, poz. c).

§ 38. Wynagrodzenie za przygotowanie referatu na komisję.

1) Referat w sprawie mającej być przedmiotem oceny rzeczoznawcy (ców) opracowuje zasadniczo władza, która go (ich) powołała.

2) Czynność ta może być jednak w przypadkach wyjątkowych powierzona rzeczoznawcy lub też rzeczoznawcy wybranemu przez komisję rzeczoznawców, jeżeli sprawa podlega ocenie komisyjnej.

3) Wynagrodzenie za wykonanie tej czynności powinno być ustalone z góry ryczałtowo na podstawie przypuszczalnego obustronnie ustalonego czasu pracy i stawek wynagrodzenia określonych w § 36 oraz dodatkowych wydatków (kreślenie, maszyna, odbitki i t. p.) przy uwzględnieniu § 42 niniejszej instrukcji.

§ 39. Wynagrodzenie za opracowanie orzeczenia

1) W przypadku kiedy rzeczoznawca pracuje osobiście bez jakiegokolwiek pomocy ze strony innego (innych) rzeczoznawcy (ów) lub członków komisji (§ 34, 5 pkt. c) otrzymuje za opracowanie orzeczenia następujące wynagrodzenie:

- a) za ocenę projektów i kosztorys — 10% stawek stosowanych przez Departament Budownictwa przy opłacie za wykonanie projektów i kosztorysów;
- b) za ocenę obliczeń statycznych i instalacyjnych — 10% stawek stosowanych przez Departament Budownictwa przy opłacie za wykonanie rysunków roboczych;
- c) za orzeczenie w sprawach nie podanych wyżej wynagrodzenie ryczałtowe ustalone przy zleceniu lub umowie.

2) W przypadkach kiedy rzeczoznawca pracuje jako doradca komisji lub jako członek ko-

misji rzeczoznawców (§ 34 pkt. b i c) otrzymuje on 60% wynagrodzenia za czynności wymienione pod a) i b) niniejszego paragrafu, 40% otrzymują pozostali rzeczoznawcy do równego podziału.

3) W razie jednoczesnej oceny większej ilości projektów (sąd konkursowy) stawki pod a) i b) ulegają obniżeniu w stosunku do każdego projektu oddzielnie przy czym minimum obniżki ma wynosić 20%.

§ 40. Treść orzeczenia

1) Orzeczenie powinno zawierać:

- a) ustalenie stanu faktycznego,
- b) ocenę,
- c) wnioski,
- d) uzasadnienie szczegółowe wniosków pod c) poparte dowodami, obliczeniami, szkicami i t. p.

§ 41. Próby badania laboratoryjne i t. p.

1) Jeżeli wydanie orzeczenia będzie wymagało wykonanie prób i badań aktów sądowych, hipotecznych, archiwalnych i t. p. to badania te będą wykonane przez rzeczoznawcę lub instytucję względnie osoby, którym praca zostanie powierzona przez władzę.

2) Rzeczoznawcy przysługuje prawo postawienia wniosku komu badania te należy powierzyć. Wniosek rzeczoznawcy nie jest dla władzy wiążącym. Badania te będą opłacane oddzielnie.

§ 42. Stosowanie stawek wynagrodzenia

1) Stawki wynagrodzenia określone w §§ 36, 37 i 39 stanowią górną granicę wynagrodzenia.

Mogą one być zastosowane w pełnej wysokości jedynie przy obliczeniu należności za prace przy badaniu i ocenie spraw wyjątkowo trudnych i zawilych.

§ 43. Wypłata zaliczki.

1) W razie konieczności wyjazdu poza stałe miejsce zamieszkania może rzeczoznawca otrzymać zaliczkę na poczet swego wynagrodzenia w wysokości 50 złotych za każdy dzień zamierzonej podróży oraz sumy odpowiadającej przewidywanym kosztom środków lokomocji (w razie jazdy koleją — koszt biletu kolejowego).

2) Jeżeli opracowanie referatu (§ 38) lub orzeczenia (§ 39) wymagać będzie dłuższego czasu i wydatków ze strony rzeczoznawcy może władza zapraszająca rzeczoznawcę wypłacić

T A B L I C A „A”

Wynagrodzenie za projekty budowli najprostszych o charakterze gospodarczym o fundamentach zwykłych, stropach i dachach drewnianych

Kubatura		I.	II.	III.	IV.	V.
		Szkic	Projekt	Kosztorys	Kierownictwo	Rachunkowość
m ³		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Do 300	300	100	180	80	230	100
„ 400	400	110	210	90	310	130
„ 500	500	125	240	100	390	150
„ 600	600	135	270	110	460	170
„ 700	700	150	300	115	530	190
„ 800	800	160	330	125	590	210
„ 900	900	170	365	135	650	230
„ 1000	1000	180	395	145	710	255
„ 1250	1250	220	440	160	840	300
„ 1500	1500	250	480	175	970	350
„ 1750	1750	280	520	190	1080	380
„ 2000	2000	310	560	205	1180	420
„ 2500	2500	370	650	240	1360	480
„ 3000	3000	415	740	270	1560	540
„ 3500	3500	465	830	300	1720	590
„ 4000	4000	510	910	325	1900	590
„ 4500	4500	550	1000	350	2050	680
„ 5000	5000	600	1100	380	2195	730
„ 6000	6000	675	1240	430	2440	810
„ 7000	7000	740	1380	475	2700	900
„ 8000	8000	810	1520	520	2950	980
„ 9000	9000	870	1670	560	3160	1060
„ 10000	10000	930	1800	605	3400	1140
„ 12500	12500	1060	2170	700	3920	1320
„ 15000	15000	1160	2500	790	4440	1490
„ 17500	17500	1290	2780	890	4900	1640
„ 20000	20000	1405	3000	960	5400	1800
„ 25000	25000	1640	3440	1120	6300	2100
„ 30000	30000	1865	3940	1270	7225	2385
„ 35000	35000	2060	4400	1420	8080	2650
„ 40000	40000	2260	4840	1560	8925	2915
„ 45000	45000	2325	5250	1700	9700	3160
„ 50000	50000	2590	5680	1830	10500	3405
„ 60000	60000	2910	6460	2060	11900	3870
„ 70000	70000	3220	7200	2300	13320	4320
„ 80000	80000	3560	7960	2500	14640	4780
„ 90000	90000	3890	8680	2700	15920	5200
„ 100000	100000	4200	9400	2900	17200	5600

U w a g a: Za pośrednie cyfry kubatur w pierwszej połowie należy opłacać według niższej kategorii, a w drugiej połowie według wyższej.

Załącznik do § 14 p. 1 i 2 i § 15 p. 1.

T A B L

Wynagrodzenia za projekty budynków miesz
i monumentalnych wraz z normami opłat za

Kubatura m ³	I	II	III	IV
	Szkic	Projekt	Kosztorys	statyczne Obliczenia
Do 300	150	330	120	80
" 400	175	370	145	85
" 500	200	415	165	90
" 600	220	455	180	100
" 700	230	480	200	115
" 800	260	520	230	125
" 900	280	560	260	140
" 1000	295	600	280	150
" 1250	340	680	300	180
" 1500	380	770	330	210
" 1750	420	840	360	230
" 2000	460	920	390	275
" 2500	520	1080	440	300
" 3000	600	1215	490	330
" 3500	650	1350	540	370
" 4000	720	1500	580	400
" 4500	780	1620	640	430
" 5000	840	1780	680	470
" 6000	950	2000	760	520
" 7000	1050	2240	830	580
" 8000	1180	2460	900	640
" 9000	1260	2680	960	680
" 10000	1370	2900	1020	740
" 12500	1580	3430	1120	850
" 15000	1800	3970	1230	970
" 17500	2000	4500	1300	1080
" 20000	2200	5200	1370	1200
" 25000	2520	6040	1620	1450
" 30000	2950	6880	1880	1670
" 35000	3280	7710	2120	1780
" 40000	3600	8540	2320	1930
" 45000	3900	9380	2420	2140
" 50000	4200	10200	2720	2300
" 60000	4800	11500	3130	2600
" 70000	5160	12840	3580	2880
" 80000	5920	14180	3780	3100
" 90000	6460	15400	4100	3340
" 100000	7000	16800	4420	3640

UWAGA: Za cyfry pośrednie kubatur wynagrodzenie należy obliczać – w pierwszej

I C A „B”

kalnych, koszarowych, biurowych, specjalnych
obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne.

V	VI	VII	VIII	IX
Rysunki robocze	Rysunki konstr. i wykazy mater.	Kierownictwo robót	Kierownictwo arch.	Rachunkowość
200	150	420	120	165
290	165	540	140	200
360	185	675	160	235
415	210	800	170	270
470	230	900	180	300
540	255	1000	190	330
585	275	1100	200	360
630	300	1200	210	390
740	360	1440	230	450
835	420	1650	250	515
930	460	1850	270	580
1040	545	2040	295	630
1230	600	2400	320	750
1500	660	2745	360	850
1700	730	3020	400	970
1900	790	3320	440	1060
2100	860	3580	480	1150
2300	930	3800	520	1240
2500	1050	4200	560	1400
2780	1160	4600	600	1550
2950	1270	4980	640	1680
3300	1370	5450	700	1800
3550	1475	5700	750	1930
4100	1690	6500	980	2200
4660	1930	7390	1130	2495
5000	2160	8150	1250	2720
5600	2400	9000	1405	3000
6450	2890	10500	1650	3500
7500	3135	12000	1900	3980
8300	3560	13400	2121	4440
9200	3860	14800	2345	4890
9780	4270	16100	2550	5350
10460	4600	17450	2740	5800
11630	5160	20000	3100	6650
12780	5760	22200	3460	7520
13860	6200	24500	4020	8360
14860	6760	26780	4160	9180
15825	7270	29000	4500	10000

połowie według niższej kategorii – w drugiej połowie według wyższej.

T A B L I C A B²

Wynagrodzenia za obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne budynków szkieletowych.

Kubatura m ³	Obliczenia statyczne zł.	Rysunki konstrukcyjne i wykazy materiałów zł.
600	360	540
700	400	600
800	440	660
900	480	720
1000	520	780
1250	630	945
1500	730	1095
1750	840	1260
2000	920	1350
2500	1100	1650
3000	1280	1920
3500	1480	2220
4000	1660	2400
4500	1860	2790
5000	2060	3090
6000	2240	3360
7000	2440	3660
8000	2640	3960
9000	2800	4200
10000	3000	4500
12500	3450	5175
15000	3900	5850
17500	4330	6495
20000	4800	7200
25000	5600	8400
30000	6400	9600
35000	7050	10575
40000	7800	11700
45000	8500	12750
50000	9200	13800
60000	10200	15300
70000	11440	17160
80000	12400	18600
90000	13240	19860
100000	14000	21000

T A B L I C A „C”

**Wynagrodzenia za projekty budynków przemysłowych parterowych,
hal montażowych, zbiorników w terenie, magazynów i t. p. od m² rzutu**

	I.	II.
Powierzchnia budynku	Szkic, projekt, koszt., obl. stat.	Rysunki konstr. i wykazy mater.
m ²	zł	zł
Do 100	340	430
„ 150	460	580
„ 200	590	750
„ 250	700	900
„ 300	800	1025
„ 350	900	1180
„ 400	1000	1275
„ 450	1100	1400
„ 500	1190	1530
„ 550	1280	1660
„ 600	1370	1770
„ 650	1450	1880
„ 700	1530	1990
„ 750	1600	2100
„ 800	1680	2200
„ 850	1750	2300
„ 900	1800	2400
„ 1000	2050	2580
„ 1500	2520	3380
„ 2000	2995	4090
„ 2500	3430	4730
„ 3000	3870	5350
„ 4000	4710	6530
„ 5000	5480	7600
„ 6000	6260	8670
„ 7000	6980	9680
„ 8000	7680	10650
„ 9000	8320	11600
„ 10000	8925	12510

U w a g a: Za cyfry pośrednie kwadratur w pierwszej połowie należy opłacać według niższej kategorii, a w drugiej połowie według wyższej.

Załącznik do § 14 p. 7.

T A B L I C A „C²”

Wynagrodzenia za projekty budynków fabrycznych, przemysłowych piętrowych, magazynów, składów i silosów, zbiorników ponad terenem licząc od m³

	I.	II.
K u b a t u r a	Szkic, projekt, koszt, obl. stat.	Rysunki konstr. i wykazy mater.
m ³	zł.	zł.
Do 300	200	365
„ 400	250	460
„ 500	300	550
„ 600	340	640
„ 700	380	740
„ 800	420	820
„ 900	460	880
„ 1000	495	970
„ 1250	580	1150
„ 1500	670	1345
„ 1750	750	1520
„ 2000	830	1680
„ 2500	980	2020
„ 3000	1125	2350
„ 3500	1260	2620
„ 4000	1390	2900
„ 4500	1500	3150
„ 5000	1630	3400
„ 6000	1850	3780
„ 7000	2080	4250
„ 8000	2300	4600
„ 9000	2500	5000
„ 10000	2700	5400
„ 12500	3140	6280
„ 15000	3600	7070
„ 17500	3980	7800
„ 20000	4350	8650
„ 25000	5000	10060
„ 30000	5640	11500
„ 35000	6200	12750
„ 40000	6790	14000
„ 45000	7320	15100
„ 50000	7850	16185
„ 60000	8840	18040
„ 70000	9820	19880
„ 80000	10760	21660
„ 90000	11680	23400
„ 100000	12600	25200

Uwaga: Za pośrednie cyfry kubatur w pierwszej połowie należy opłacać według niższej kategorii, a w drugiej połowie według wyższej.

Załącznik do § 14 p. 8.

T A B L I C A „D”

„Roboty remontowe”

Suma kosztorysu zł.	Projekt i kosztorys	Rysunki robotnicze	Kierownictwo nad- zoru i rachunkowość
	I	II	III
	z ł o t y c h	z ł o t y c h	z ł o t y c h
Do 2000	110	80	330
„ 3000	130	87	373
„ 4000	150	94	416
„ 5000	170	100	460
„ 6000	190	110	500
„ 8000	240	120	580
„ 10000	260	136	660
„ 12500	320	155	750
„ 15000	350	165	850
„ 17500	400	180	940
„ 20000	430	190	1030
„ 25000	520	220	1210
„ 30000	600	250	1375
„ 35000	680	290	1550
„ 40000	750	305	1680
„ 45000	830	340	1840
„ 50000	900	360	1980
„ 55000	960	380	2100
„ 60000	1040	420	2240
„ 70000	1250	490	2630
„ 80000	1320	520	2750
„ 90000	1440	580	3014
„ 100000	1550	600	3220
„ 150000	2000	760	4260
„ 200000	2450	910	5307
„ 225400	2620	980	5790
„ 250000	2800	1040	6200
„ 275000	2900	1100	6680
„ 300000	3080	1150	7200

UWAGA. Różnice między sumamai kosztorysu w pierwszej połowie należy zaliczyć do niższej kategorii opłat, a w drugiej połowie — do wyższej.

Załącznik do § 14, p. 9.

mu zaliczkę za prace rozpoczęte lecz nieukończone — jednak tylko jednorazowo i w wysokości nieprzekraczającej 35% należności ustalonych zamówieniem lub umową.

Postanowienia p. 1 i 2 powinny być ujęte w zamówieniu lub umowie stosownie do § 33 pkt.

d) niniejszej instrukcji.

§ 44. Wyplata częściowa

1) W przypadku gdy zamówiona praca składa się z kilku czynności osobno opłacanych, może władza zapraszająca rzeczoznawcę zarządzić wypłatę (częściową) za pewną czynność całkowicie ukończoną.

W poprzednim numerze Komunikatu w sprawozdaniu ze Zjazdu Delegatów, w składzie osobowym Kolegium Sędziów i Sekretarzy S. A. R. P. pominięto nazwisko Pana Prof. Aleksandra Bojemskiego co niniejszym prostujemy.

Redakcja

WYDAWCA Z RAMIENIA SARP.
INŻ. ARCH. JAN L. SZPERLING
REDAKTOR: INŻ. ARCH.
JAN POLIŃSKI

KOMITET REDAKCYJNY: INŻ.
ARCH. INŻ. ARCH. T. DZIĘ-
GIELEWSKI, P. SIWIK, T. NO-
WAKOWSKI, S. MURCZYŃSKI,
A. PŁACHCIŃSKI, H. JASIEŃSKA

Trocals

Nie topi się przy + 40° C.
 Nie pęka przy - 20° C.
 KRAJOWY WYSOKOWARTOŚCIOWY
 MATERJAŁ WODOODPORNY

I. SINGER
 ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE
 „FELZYTYN i TROCAL”

WARSZAWA
 KREDYTOWA 18 TEL. 5.18-48
 KATOWICE
 MARIACKA 25. TEL. 3.15-99
 GDYNIA
 ŚWIĘTOJAŃSKA 71 TEL. 34-34

„FELZYTYN”
 szlachetna wyprawa
 „SKALENIT”
 kamień szlachetny do elewacji i wewnątrz we wszelkich barwach i barwach o najrozmaitszej strukturze
 PIĘKNE EFEKTY — NIEZWYKŁA trwałość

ABARYS

ZAKŁAD WYŚWIETLANIA
 RYSUNKÓW
 I PRAWA PLANÓW

Nowy Świat 27. Telefon 642-99

Kopiowanie i oprawa planów mat. i przybory kreślarskie

St. Szymański i K. Cygański

WARSZAWA I, UL. WILCZA 32 TEL. 8-14-77
 8 14-78

KAFLE STALOWE „PIECE SZRAJBERA” Sp. z o. o.

Warszawa, BRACKA 11 m. 4, tel. 9.20-33

ARTEZYI — zaprawy kamienne do trwałych tynków szlachetnych w wielkim wyborze kolorów
BEZET — niezniszczalny, utwardniony beton daje wieloletniej trwałości nawierzchnie podwórzy przejazdów, podłóg warsztatów, magazynów i t. p.

WYTWÓRNIA ZAPRAW I KAMIENI SZTUCZNYCH
A. B. Inż. Z. BIAŁECKI

Warszawa, ul. Głogiera 1, Tel. 7-29-04

Studnie artyz. i bad. gruntu
 Najwyższe odznaczenie na Międzynarodowej Wystawie 1927 r. Dyplom Honorowy Odznaczenia, Dyplomy uznania. Łódź 1903, Warszawa 1910 r. Medale złote: Warszawa 1896, Łódź 1903.

RYCHŁOWSKI i S-ka
 Sp. z ogr. odpowiedzialz.

BIURO HYDROLOGICZNO-INŻYNIERSKIE
 W-wa, Mokotowska 24. Tel. 8 10-24, 9-65-18
 Firma egz. od r. 1894

Badania gruntów pod budowlę. Bud. studzien artyz. Laboratorium gruntoznawcze. Analizy fiz.-miec. gruntów. Opracowano przeszło 982 sprawozdań naukowych z dziedz. hydrogeologiczn. badań gruntu.

KLINKIER w kolorach brązowym i kremowym
 PŁYTKI TERRAKOTOWE i glaztrowe PIECE MAJOLIKOWE.
 DOSTARCZA i wykonuje roboty we własnym zakresie

CERMAT Warszawa,
 SP. Z O. O. ul. Marszałkowska 19 m. 4
 TEL. ZARZĄD: 7-22-63. BIURO: 9-75-57.
 SKŁADY: TOWAROWA 13, tel. 2-75-59.

Wytwórnia wyrobów betonowych i ksyllolitowych
EDMUND SZMIDT
 Warszawa, ul. Grójecka 56, Tel. 9-28-39

Stopnie, parapety okienne, posadzki i roboty w sztucznym marmurze i granicie oraz posadzki skalodrzewne
 Płytki cementowe „LASTRICO” hydraulicznie prasowane
 Płytki „CEMAR” dolicowania budynków

Rok założenia 1922
 Wytwórnia wyrobów ze sztucznego kamienia
Jan JASICZEK

Warszawa, Al. Jerozolimska 18, tel. 207-91
 Fabryka Czerni. kowska 171.173 t.1. 907-80
 Stopnie, płyty okienne, okładziny ściennie, posadzki ksyllolitowe.
 Wszelkie roboty ze sztucznego kamienia

Biuro Budowlane
Bracia RZECZKOWSCY
 Warszawa, Smolna 30/1, tel. 4 85, 6711.89-85

FABRYKA
JAN SERKOWSKI s.a.
 Warszawa, ul. Nowolipie 78
 Gazowe piece kąpielowe.
 Gazowe kuchnie, kuchenki,
 Gazowe piece, żelazka itp.

BIURO INŻYNIERYJNEJ IZOLACJI
ORO-CONCO
 Sp. z ogr. odp.
 Warszawa, WIDOK 23, telef. 5-04-88
 Wysokowartościowe izolacje od wody — ekspertyzy

J. PRZEŹDZIECKI
 PRZEDSIĘBIORSTWO WIERTNICZE
 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 13, na Woli
 TELEFON 650-24

Kamieniołomy Granitu „ŻDZIŁÓW” w Klesowie
Inż. A. CZEŻOWSKI
 Warszawa, ul. Filtrowa 69. Tel. 8 54-33
 Nowo i obecnie urządzony zakład dobywania i obróbki granitu dla celów budowlanych
 Oferty, porady, projekty i kosztorysy na żądanie
 Wykonany cały szereg najpoważniejszych robót.

M. Łempicki S. A.
 TELEFONY
 WARSZAWA, SOSNOWIEC KATOWICE WILNO
 9 89-90, 8-20-11 1-09 3.31-42 20-38
 Pale żelbe owe: pneumat, betonowane, lane i zaciskane
 Wszelkie roboty fundamentowe nad i podziemne
BUDOWNICTWO PODZIEMNE
 Instalacje odwadniające, cementowanie, badania terenów

Bukową, klepkę podłogową z buka górskiego (karpackiego), ługowaną-parowaną, wykonano według norm P. K. N., dostarcza w każdych ilościach z układaniem i bez układania

„Inżynier **KLEMENS ZIEMBICKI**”
 BIURO PRZEMYSŁOWO HANDLOWE
 Warszawa, ul. Bagatela 11 m. 3, tel. 9-25-95

PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT INŻYNIERYJNO-BUDOWLANYCH
SOSONKO i WOJCIECHOWSKI
 INŻYNIEROWIE
 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
 WARSZAWA, KRUCZA 8 TELEF. 8.81-84

POMORSKIE ZAKŁADY CERAMICZNE
 Sp. Akc.
 Grudziądz, Pierackiego 59, tel. 16-46, 20-46
 BIURO SPRZEDAŻY: Warszawa, Wilcza 8 m. 7, tel. 958 07

PALE FRANKI W POLSCE
 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
 Budowa Fundamentów na żelbetonowych palach
 Warszawa, ul. Kanonia 20, telefon 596-51